

Återstart för kulturen – återhämtning och utveckling efter coronapandemin

Återstartsutredningen föreslår långsiktiga insatser för att stärka kultursektorn efter pandemin

I dag överlämnar utredningen *Återstart för kulturen* sitt betänkande till kulturminister Amanda Lind. Utredningen föreslår att regeringen gör en tvåårig satsning på kultursektorns återstart efter covid-19-pandemin och därefter långsiktigt förstärker kultursektorns ekonomiska förutsättningar.

Covid-19-pandemin har utmanat Sveriges kulturliv i grunden. Utredningen visar att kultursektorns redan sköra ekonomiska villkor har försvagats ytterligare av att möjligheterna att bedriva verksamhet kraftigt begränsades av restriktionerna för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Många yrkesverksamma har lämnat sektorn och nya konstnärer har haft svårt att etablera sig.

Utredningen bedömer att effekterna av pandemin kommer leva kvar under flera år och beskriver även flera strukturella problem som synliggjorts under pandemin. Det handlar inte minst om kultursektorns ekonomiska utsatthet, men också om ojämlikt deltagande i kulturlivet och att kulturområdets behov och potential inte tillräckligt uppmärksammas inom andra politikområden.

- Trots svåra utmaningar har vi sett en stor kreativitet och initiativförmåga i kulturlivet under krisen. Vi hoppas att våra förslag kan bidra till att ta tillvara denna kraft så att återstarten inte bara blir en väg tillbaka utan även en väg framåt, säger Linda Zachrisson.

För att skapa goda förutsättningar för kultursektorns återstart och utveckling samt möjliggöra att Sverige har ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av landet lämnar utredningen förslag inom flera områden:

Möjliggör kulturens återstart

Utredningen föreslår att regeringen inför återstarts- och utvecklingsstöd till både konstnärer och kulturverksamheter under 2022 och 2023. För att locka

fler att ta del av kultur när restriktionerna lättar bör ett stimulansstöd införas i form av kulturcheckar. Utredningen föreslår även förstärkta stöd till scenkonstallianserna och musikarrangörer.

Stärk de ekonomiska förutsättningarna långsiktigt

De ekonomiska villkoren för kulturens aktörer har länge varit svaga och har ytterligare försvagats till följd av pandemin. Utredningen föreslår att de statliga stöden till den fria kulturen, konstnärer, kultursamverkansmodellen och civilsamhällets organisationer ökar permanent.

Stärk internationellt utbyte och samverkan

Utredningen ser behov av att främja svenska kulturaktörers möjligheter att verka internationellt. Stödet för internationellt kulturutbyte föreslås därför öka permanent. Utredningen föreslår även att det införs ett särskilt stöd för medfinansiering av svenskt deltagande i EU-programmet Kreativa Europa.

Anpassa trygghetssystemen

Pandemin har synliggjort flera hinder som försvårar konstnärers tillgång till samhällets trygghetssystem. Regeringen bör utreda hur statliga stipendier ska hanteras i trygghetssystemen och ge Försäkringskassan i uppdrag att utveckla informationen om vad som gäller vid sjukdom och föräldraskap till de många konstnärer som är egenföretagare eller har en kombination av flera inkomstkällor och anställningsformer.

Ta tillvara digitaliseringens möjligheter

För att ta tillvara den digitala utveckling som skett under pandemin och möta de utmaningar som digitaliseringen medför föreslår utredningen att regeringen genomför en omfattande satsning på digitalisering av kulturarvet, tillsätter en utredning om nationell samordning av bibliotekens utlån av e-böcker och beslutar om kompetenshöjande insatser inom upphovsrätt.

Förbättra förutsättningarna för kulturella och kreativa näringar (KKN)

Utredningen ser ett behov av att stärka förutsättningarna för företag i de kulturella och kreativa näringarna. Regeringen bör införa ett incitament för film- och tv-produktioner i Sverige om 300 miljoner kronor per år. Utredningen föreslår även ett exportstöd för KKN och lämnar flera förslag till hur samordning och kunskapsuppbyggnad om KKN kan stärkas inom flera politikområden.

Stärk kulturskolan och kultur i skolan

Kulturskolan och kultur i skolan är centralt för barn och ungas möte med kultur. Utredningen föreslår att statliga utvecklingsbidrag till Kulturskolan inrättas permanent. Regeringen bör även tillsätta en utredning som analyserar behovet av ytterligare statliga insatser för att stärka kulturskolan. Utredningen föreslår även att Skolverket får i uppdrag att främja utbytet mellan kultursektorn och skolväsendet.

Bredda deltagandet och minska snedrekryteringen i kulturlivet

Utredningen föreslår att Myndigheten för kulturanalys får i uppdrag att analysera orsakerna till det ojämlika deltagandet i Sveriges kulturliv. Vidare bör Kulturrådet få i uppdrag att genomföra seminarier för att främja arbetet med breddat deltagande och mot snedrekrytering.

Utveckla kulturpolitikens inriktning

Utredningen föreslår att regeringen tar fram en färdplan för filmpolitiken och tillsätter utredningar om dels kultursamverkansmodellens utveckling, dels förutsättningarna för att inrätta en kulturstiftelse med finansiering från staten och näringslivet. Utredningen föreslår också att staten finansierar en nationell plattform för utställningsaktörer inom bild och form.

Betänkandet finns att läsa i sin helhet på regeringens hemsida och www.sou.gov.se.

Presskontakt

Miranda Olsson, sekreterare utredningen *Återstart för kulturen*

E-post: miranda.olsson@regeringskansliet.se

Telefon: 073-086 59 02

Bakgrund om utredningen *Återstart för kulturen*

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att dels sammanfatta de konsekvenser covid-19-pandemin inneburit och alltjämt innebär för kultursektorn, dels analysera vilka lärdomar som kan dras av dessa.

Syftet har varit att bidra till att skapa goda förutsättningar för kultursektorns återstart och utveckling samt möjliggöra ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av Sverige.

Före detta kulturrådet Linda Zachrisson utsågs till särskild utredare.

Utredningen har haft i uppdrag att:

- sammanfatta konsekvenserna av covid-19-pandemin
- identifiera vilka insatser som behövs för att kultursektorn ska kunna återhämta sig
- synliggöra nya sätt för att tillgängliggöra kultur som etablerats eller utvecklats under pandemin
- identifiera strukturella problem inom kultursektorn som har synliggjorts under pandemin.

Utredningens direktiv finns att läsa [här](#).